

Ġabra tal-ġurisprudenza

KONKLUŻJONIET TAL-AVUKAT ĜENERALI
CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA
ippreżentati fl-20 ta' Mejju 2021¹

Kawża C-25/20

**ALPINE BAU GmbH, Salzburg —fergħa ta' Celje—, fi stralċ,
NK, stralċjarju tal-proċedura prinċipali ta' insolvenza**
vs
ALPINE BAU GmbH

(talba għal deċiżjoni preliminari mressqa mill-Višje sodišče v Ljubljani (il-Qorti tal-Appell ta' Ljubljana, is-Slovenja))

“Rinviju għal deċiżjoni preliminari — Kooperazzjoni ġudizzjarja f'materji ċivil — Proċeduri ta' insolvenza — Interpretazzjoni tal-Artikolu 32(2) tar-Regolament (KE) Nru 1346/2000 — Nuqqas ta' indikazzjoni ta' terminu ghall-preżentazzjoni ta' krediti fi proċedura ta' insolvenza — Preżentazzjoni ta' krediti fi proċedura sekondarja mill-istralcijarju tal-proċedura prinċipali — Terminu ghall-preżentazzjoni previst mid-dritt nazzjonali”

1. Dan ir-rinviju għal deċiżjoni preliminari jittratta l-interpretazzjoni tal-Artikolu 32(2) tar-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1346/2000², applikabbi għall-kawża *ratione temporis* fid-dawl tad-data tal-ftuħ tal-proċedura prinċipali ta' insolvenza³.
2. Il-Višje sodišče v Ljubljani (il-Qorti tal-Appell ta' Ljubljana, is-Slovenja) tistaqsi lill-Qorti tal-Ġustizzja jekk l-istralcijarju ta' proċedura prinċipali ta' insolvenza mressqa fl-Awstrija, li għandu l-ghan li jippreżenta, fi proċedura sekondarja, imressqa fis-Slovenja kontra l-istess debitur, il-krediti li digħi ppreżenta fl-ewwel proċedura, huwiex suġġett għat-termini (u għall-konsegwenzi tan-nuqqas ta' osservanza tagħhom) tal-leġiżlazzjoni Slovena.
3. Il-Qorti tal-Ġustizzja ġadet deċiżjoni dwar l-insolvenzi transfrontalieri diversi drabi⁴, iżda dan qatt ma sar, sakemm mhux sejjer żball, dwar l-Artikolu 32 tar-Regolament Nru 1346/2000, li l-implementazzjoni tiegħi tinvolvi ħafna diffikultajiet⁵.

¹ Lingwa oriġinali: l-Ispanjol.

² Regolament tal-Kunsill tad-29 ta' Mejju 2000 dwar proċedimenti ta' falliment (GU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 19, Vol. 1, p. 191). Dan kien fis-sehh mill-31 ta' Mejju 2002 sakemm thassar mir-Regolament (UE) 2015/848 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-20 ta' Mejju 2015 dwar proċedimenti ta' insolvenza (GU 2015, L 141, p. 19, rettifica fil-ĠU 2016, L 349, p. 9).

³ Artikolu 91 tar-Regolament 2015/848.

⁴ Fir-rigward tal-Artikolu 4(2)(h) tar-Regolament Nru 1346/2000, ta' interessa għal din il-kawża, ara s-sentenzi tad-9 ta' Novembru 2016, ENEFI (C-212/15, EU:C:2016:841; iktar 'il quddiem is-“sentenza ENEFI”), u tat-18 ta' Settembru 2019, Riel (C-47/18, EU:C:2019:754).

⁵ L-awturi jaqblu li, minħabba l-kumplessità tiegħi, l-Artikolu 32(2) ma jaapplikax *de facto*, fatt li wassal sabiex ma jiġix mibdul fir-Regolament 2015/848. Ara Koller, C. u Slonina, M., “Information for creditors and lodging of claims”, fi Hess, B. u Oberhammer, P., *European Insolvency Law (Heidelberg-Luxembourg-Vienna Report)*, Beck, C. H., Hart, Nomos, 2014, punti 945 et seq, b'mod partikolari l-punt 951; kif ukoll Maesch, S. C. u Knof, B., “Art. 45”, fi Brinkmann, M., *European Insolvency Regulation*, Beck, C. H., Hart, Nomos, 2019, punt 18.

I. Il-kuntest ġuridiku

A. Id-dritt tal-Unjoni Ewropea. Ir-Regolament Nru 1346/2000

4. Konformement mal-premessa 21:

“Kull kreditur, li jkollu ir-residenza abitwali tiegħu, id-domicilju jew l-uffiċċu rregistral fil-Komunità, għandu jkollu d-dritt li jippreżenta t-talbiet tiegħu f'kull waħda mill-proċedimenti ta' falliment pendenti fil-Komunità u li jkollhom x'jaqsmu ma' l-assi tad-debitur [...].”

5. Skont il-premessa 23:

“Dan ir-Regolament għandu jesiġi, ghall-materji koperti minnu, regoli uniformi dwar kunflitt ta' ligijiet, li jibdlu, fl-iskop tal-applikazzjoni tagħhom, ir-regoli nazzjonali tal-liġi privata internazzjonali. Sa kemm ma jingħadx mod ieħor, għandha tapplika l-liġi tal-Istat Membru tal-ftuħ tal-proċedimenti (*lex concursus*). Din ir-regola ta' kunflitt ta' ligijiet għandha tkun valida kemm għal proċedimenti principali kif ukoll għal proċedimenti lokali; il-*lex concursus* tiddetermina l-effetti tal-proċedimenti ta' falliment, kemm proċedurali kif ukoll sostantivi, fuq il-persuni u relazzjonijiet legali li jikkonċernawhom. Jirregola il-kondizzjonijiet kollha għal ftuħ, it-twettieq u l-egħluq tal-proċedimenti ta' falliment”.

6. L-Artikolu 4 (“Liġi applikabbi”) jindika li:

“2. Il-liġi ta' l-Istat tal-ftuħ tal-proċedimenti għandha tiddetermina l-kondizzjonijiet tal-ftuħ ta' dawk il-proċedimenti, il-manjiera tagħhom u l-egħluq tagħhom. Għandu jiddetermina b' mod partikolari:

[...]

(h) ir-regoli li jirregolaw il-preżentazzjoni, il-verifika u l-ammissjoni tat-talbiet;

[...].”

7. Skont l-Artikolu 28 (“Liġi applikabbi”):

“Hlief fejn hemm dispożizzjoni mod ieħor f'dan ir-Regolament, il-liġi applikabbi għal proċediment sekondarji għandha tkun dik ta' l-Istat Membru li fit-territorju tiegħu jinfethu l-proċedimenti sekondarji.”

8. L-Artikolu 32 (“Eżerċizzju tad-drittijiet ta' kredituri”) jipprovdli li:

“1. Kwalunkwe kreditur jista' jippreżenta t-talba tiegħu fil-proċedimenti principali u fil-proċedimenti sekondarji.

2. Il-likwidaturi fil-proċedimenti principali u xi proċedimenti sekondarji għandhom jippreżentaw fil-proċedimenti l-oħra t-talbiet li jkunu diġi gew ippreżentati fil-proċedimenti li għalihom ikunu gew maħtura, basta illi l-interessi tal-kredituri f'dawn il-proċedimenti ta' l-aħħar ikunu b'hekk moqdija, suġġett għad-dritt tal-kredituri li jopponu li jew li jwarrbu l-preżentazzjoni tat-talbiet tagħhom meta l-liġi applikabbi hekk tipprovdi.

3. Il-likwidatur fil-procedimenti prinċipali jew sekondarji għandu jkun awtoriżżat illi jipparteċipa fi procedimenti oħra bl-istess baži bħala kreditur, b' mod partikolari billi jattendi laqgħat ta' kredituri.”

B. Id-dritt nazzjonali

1. *Id-dritt Awstrijak. Insolvenzordnung⁶*

9. Konformement mal-Artikolu 107(1), għandha tinżamm seduta speċjali sabiex jiġu rrikonoxxuti l-krediti pprezentati wara l-iskadenza tat-terminu stabbilit għal dan il-għan, li ma jkunux ġew eżaminati waqt is-seduta ġenerali għad-determinazzjoni tal-passiv. Għal dawn il-krediti għandu japplika l-Artikolu 105(1). Ma għandhomx jiġu kkunsidrati l-krediti pprezentati wara erbatax-il jum fir-rigward tas-seduta għall-eżami tal-passiv.

2. *Id-dritt Sloven. Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju⁷*

10. Skont l-Artikolu 59(2) tiegħi, fil-kuntest ta' procedura ta' insolvenza, il-kreditur għandu jippreżenta l-kreditu tiegħi fil-konfront tad-debitur insolventi f'terminu ta' tliet xħur mill-pubblikazzjoni tal-avviż ta' ftuħ ta' din il-procedura, ħlief meta jiġi previst mod ieħor fl-Artikolu 59(3) u (4)⁸.

11. Konformement mal-Artikolu 298(1), meta l-kreditu jkun iggarantit bi privilegg, il-kreditur għandu wkoll jippreżenta dan il-privilegg fil-procedura ta' falliment fit-terminu previst għall-preżentazzjoni tal-kreditu, ħlief meta jiġi previst mod ieħor fl-Artikolu 281(1)⁹, jew fl-Artikolu 282(2)¹⁰.

12. L-Artikolu 296(5) jipprovdi li, meta kreditur ma jipprezentax il-kreditu tiegħi fil-konfront tad-debitur insolventi fit-terminu previst għal dan il-kreditu għandu jiġi estint u l-qorti għandha tiċħad il-preżentazzjoni tardiva tiegħi.

13. Skont l-Artikolu 298(5), meta l-kreditur ma josservax it-terminu għall-preżentazzjoni tad-dritt preferenzjali, dan id-dritt għandu jiġi estint.

II. Il-fatti, il-kawża u d-domanda preliminari

14. Permezz ta' digriet tad-19 ta' Ġunju 2013, il-Handelsgericht Wien (il-Qorti Kummerċjali ta' Vjenja, l-Awstrija) fetħet procedura ta' insolvenza kontra l-kumpannija ALPINE Bau GmbH.

⁶ Li ġi Generali dwar il-Procedura ta' Insolvenza.

⁷ il-Ligi dwar it-Tranżazzjonijiet Finanzjarji, il-Proceduri ta' Insolvenza u l-Likwidazzjoni Forzata (iktar 'il quddiem iż-“ZFPIIPP” (Uradni list RS Nru 126/2007 u l-emendi sussegwenti).

⁸ Dawn iż-żewġ paragrafi jagħmlu riferiment għal krediti li jqumu fuq il-baži ta' atti ġuridiċi li jistgħu jiġi kkontestati jew li ġew ikkkontestati.

⁹ Dan il-paragrafu jirrigwarda d-drittijiet preferenzjali li jirriżultaw mill-procedura ta' eżekuzzjoni, li l-iżvilupp tagħha ma jiġix affettwat mill-procedura ta' falliment.

¹⁰ Dan il-paragrafu jirregola d-drittijiet preferenzjali eż-żejjeb b'mod ekstraġudizzjaru.

15. Inizjalment, il-procedura nfetħet bħala ta' ristrutturazzjoni, iżda fl-4 ta' Lulju 2013 inbidlet fi procedura ta' falliment.

16. Mid-digriet tal-5 ta' Lulju 2013 tal-Handelsgericht Wien (il-Qorti Kummerċjali ta' Vjenja) jirriżulta li dik imressqa kontra ALPINE Bau GmbH hija “procedura principali ta’ insolvenza”, fis-sens tal-Artikolu 3(1) tar-Regolament Nru 1346/2000.

17. Fis-6 ta' Awwissu 2013, l-istralċjarju tal-procedura principali ta’ insolvenza¹¹ ressaq quddiem l-Okrožno sodišče v Celju (il-Qorti Reġjonali ta' Celju, is-Slovenja) talba għall-ftuħ ta’ procedura ta’ insolvenza sekondarja kontra ALPINE BAU GmbH, Salzburg —fergħa ta’ Celje—.

18. Permezz tad-deċiżjoni tad-9 ta' Awwissu 2013, l-Okrožno sodišče v Celju (il-Qorti Reġjonali ta' Celju):

- fetħet il-procedura sekondarja kontra din il-fergħa;
- informat lill-kredituri u lill-istralċjarji li, skont l-Artikolu 32 tar-Regolament Nru 1346/2000, huma setgħu jipprezentaw il-krediti tagħhom fil-procedura principali u fi kwalunkwe procedura sekondarja. Hija ddikjarat dan f'avviż ippubblikat fuq is-sit internet tal-Agencija Republike Slovenije za' javnopravne evidence in storitve (l-Ägenzija tar-Repubblika tas-Slovenja għar-Registri Uffiċċiali Pubblici u Servizzi Relatati) fl-istess jum.

19. Skont l-avviż, il-preżentazzjoni tal-krediti (preferenzjali jew le) fil-procedura sekondarja kellha ssir f'terminu ta' tliet xħur mill-pubblikazzjoni tiegħu. Tfakkar ukoll li, jekk il-krediti u d-drittijiet preferenzjali ma jiġux pprezentati fit-terminu, dawn jiġu estinti fil-konfront tad-debitur f'din il-procedura sekondarja u l-qorti tirrifjuta t-talba, fis-sens tal-Artikolu 296(5), jew tal-Artikolu 298(5) taż-ZFPPIPP.

20. Fit-30 ta' Jannar 2018, NK ressaq talba għall-preżentazzjoni ta’ krediti (fis-sens tal-Artikolu 32(2) tar-Regolament Nru 1346/2000) fil-procedura ta’ insolvenza sekondarja. Huwa talab lill-Okrožno sodišče v Celju (il-Qorti Reġjonali ta' Celju) sabiex tilqagħha u tinkludiha fit-tqassim kollu tal-kwantitajiet lill-kredituri mwettaq sussegwentement fil-kuntest ta’ dik il-procedura.

21. F'digriet tal-5 ta' Lulju 2019, l-Okrožno sodišče v Celju (il-Qorti Reġjonali ta' Celju) čaħdet it-talba, minħabba n-natura tardiva tagħha, skont l-Artikolu 296(5) taż-ZFPPIPP.

22. NK appella minn dan id-digriet quddiem il-Više sodišče v Ljubljani (il-Qorti tal-Appell ta' Ljubljana), li tagħmel lill-Qorti tal-Ġustizzja din id-domanda preliminari:

“L-Artikolu 32(2) tar-Regolament Nru 1346/2000 għandu jiġi interpretat fis-sens li japplikaw għall-preżentazzjoni ta’ talbiet fi procedura sekondarja mill-istralċjatur tal-procedura principali ta’ insolvenza, id-dispożizzjonijiet relatati mat-termini ta’ preżentazzjoni ta’ talbiet tal-kredituri u mal-konseguenzi tal-preżentazzjoni tardiva abbażi tal-liġi tal-Istat fejn tiżvolgi l-procedura sekondarja?”

¹¹ Li, iktar ’il quddiem, ser insejjah “NK”.

III. Il-proċedura

23. It-talba għal deċiżjoni preliminari waslet fil-Qorti tal-Ġustizzja fl-20 ta' Jannar 2020.
24. ALPINE BAU GmbH, NK, il-Gvern tar-Repubblika tal-Polonja Pollakk u dak tar-Repubblika tas-Slovenja, kif ukoll il-Kummissjoni Ewropea pprezentaw osservazzjonijiet. Iż-żamma ta' seduta ma tqisitx neċċessarja.

IV. Analizi

A. Preciżazzjonijiet preliminari

25. L-Artikolu 32(2) tar-Regolament Nru 1346/2000 jistabbilixxi li kwalunkwe stralċjarju, kemm jekk tal-proċedura prinċipali, kif ukoll jekk ta' dik sekondarja, għandu s-setgħha (jekk ikun il-każ, l-obbligu)¹² sabiex *jipprezenta*¹³ fi proceduri ta' insolvenza oħra, miftuħha kontra l-istess debitur, il-krediti li jkunu digħi ġew ipprezentati fil-proċedura li għaliha jkun inħatar.
26. Ir-Regolament Nru 1346/2000 ma jistabbilixx espressament f'liema mument għandu jsir użu mill-possibbiltà deskritta. Għalhekk, il-qorti tar-rinvju tistaqsi jekk l-istralcnar ta' proċedura prinċipali ta' insolvenza huwiex suġġett għat-termini (u għall-konseguenzi tan-nuqqas ta' osservanza tagħhom) li jirregola d-dritt tal-Istat fejn tkun infethet proċedura sekondarja.
27. Bl-eċċeżżjoni ta' NK, dawk li dehru quddiem il-Qorti tal-Ġustizzja huma inklinati li jifhmu li s-sistema tat-termini għall-preżentazzjoni tal-krediti, u l-effetti li din tkun tardiva, hija rregolata mil-lex *concursus* ta' kull proċedura.
28. Għal NK, madankollu, il-verifika u r-rikonoxximent ta' krediti fil-proċedura prinċipali għall-preżentazzjoni tagħhom fi kwalunkwe proċedura oħra. Impliċitament, isostni li t-termini għal din il-preżentazzjoni huma ddeterminati konformement mal-lex *concursus* tal-ewwel proċedura.
29. Jiena tal-istess opinjoni bħal dik tal-maġgoranza fir-rigward tal-ligi li tirregola t-termini għall-preżentazzjoni tal-krediti fil-proċeduri sekondarji. Barra minn hekk, jiena ma naqbilx mal-argument ta' NK fir-rigward tal-eżami u tar-rikonoxximent tal-krediti qabel il-preżentazzjoni tagħhom fil-proċedura sekondarja.
30. L-ewwel għandi nittratta ċerti aspetti tas-sistema Ewropea ta' insolvenza transfrontaliera li jgħiġi sabiex wieħed jifhem aħjar dak li qiegħed jiġi diskuss fir-rinvju għal deċiżjoni preliminari.

¹² Punti 68 et seq ta' dawn il-konklużjonijiet.

¹³ L-espressjonijiet użati fil-verżjonijiet lingwistici differenti jinkludu varjazzjonijiet li jikkontribwixx sabiex jiġi ddefinit dan il-kunċett. L-azzjoni tal-istralcnar tikkonsisti fi “presentar su crédito” (verżjoni Spanjola), “produire sa créance” (verżjoni Franciża); “lodge his claim” (verżjoni Ingliza); “insinuare il proprio credito” (verżjoni Taljana); “reclamar o respectivo crédito” (verżjoni Portugiża) u “seine Forderung anmelden” (verżjoni Germaniża). Permezz ta' din l-azzjoni, il-krediti jitqiesu li ġew ipprezentati, mitluba, ikkomunikati, aċċennati jew irregistratori, aġġettivi li jistgħu jintużaw mingħajr distinzjoni. Madankollu, ser nillimita ruhi, b'mod ġenerali, għas-sintamma “krediti ppreżentati”.

B. Insolvenzi transfrontalieri

1. Il-legizlazzjoni¹⁴

31. L-ewwel proposti ta' regolamentazzjoni tal-insolvenzi transfrontalieri għal (dik li llum hija) l-Unjoni Ewropea imorru lura għas-snin sittin tas-seklu preċedenti. Dak iż-żmien digġà kienet tiddomina l-konvinzjoni li biss qafas regolatorju komuni jista' jindirizza aġir opportunist tad-debitur fallut, jew tal-kredituri tiegħu, u jippermetti l-amministrazzjoni effiċċenti ta' imprija f'diffikultà li l-assi tagħha kienu jinsabu f'diversi Stati Membri.

32. Wara diversi tentattivi mingħajr suċċess, fit-23 ta' Novembru 1995 infetħet għall-firma Konvenzjoni dwar il-proċeduri ta' insolvenza (iktar 'il quddiem il-“Konvenzjoni”)¹⁵, li ma waslitx sabiex tidħol fis-seħħ. Din kienet akkumpanjata minn rapport imħejji u nneozjat mill-Istati¹⁶. Għalkemm dan id-dokument qatt ma ġie adottat uffiċċjalment, jintuża bħala riferiment għall-interpretazzjoni tat-testi sussegwenti għall-Konvenzjoni, meta dawn jirriproduċu l-kontenut tagħha¹⁷.

33. Ir-Regolament Nru 1346/2000 ġie stabbilit fuq il-baži tal-Konvenzjoni. B'mod partikolari, l-Artikolu 32 tiegħu jirriproduċi dispozizzjoni minn tiegħu.

34. Fl-2012, konformement mal-Artikolu 46 tar-Regolament Nru 1346/2000, il-Kummissjoni fasslet rapport dwar l-applikazzjoni tiegħu. Hija annettiet proposta għal riforma¹⁸ li wasslet għar-Regolament 2015/848, applikabbli b'mod ġenerali mis-26 ta' Ġunju 2017 għall-proċeduri miftuħa f'dak il-jum jew sussegwentement.

35. It-test tal-2015 iżomm is-sustanza ta' dak preċedenti, filwaqt li jintroduċi, għal dak li huwa inkwistjoni f'dan il-każ, titjib fir-rigward tal-interrelazzjoni bejn proċeduri ta' insolvenza paralleli, l-informazzjoni lill-kredituri u l-preżentazzjoni tal-krediti tagħhom fi Stat Membru differenti mid-domicilju, ir-residenza jew is-sede tagħhom¹⁹.

36. B'mod partikolari, id-dispozizzjoni li dan ir-rinviju għal deċiżjoni preliminari jirrigwarda l-interpretazzjoni tagħha baqgħet l-istess, issa bħala l-Artikolu 45 tar-Regolament 2015/848.

¹⁴ Inwarrab ir-regolamentazzjoni tal-insolvenza tal-impriżi ta' assigurazzjoni; tal-istituzzjonijiet ta' kreditu; tal-impriżi ta' investimenti li jipprovd servizzi li jimplikaw iż-żamma ta' fondi jew ta' titoli negozjabbi ta' terzi; u tal-organi ta' investimenti kollettiv, li għalihom ma japplikax ir-Regolament Nru 1346/2000 (Artikolu 1(2) riprodott fir-Regolament 2015/848).

¹⁵ Dokument tal-Kunsill CONV/INSOL/X1.

¹⁶ Ir-rapport huwa magħruf bl-isem tal-awturi tiegħu, Virgós, M. u Schmit, E. Huwa ddatat it-8 ta' Lulju 1996 u r-riferiment tiegħu huwa Dokument tal-Kunsill Nru 6500/1/96 REV1 DRS (CFC).

¹⁷ Ara, *inter alia*, ir-riferimenti għar-rapport fil-konklużjonijiet tal-Avukati Ĝeneralis sussegwenti: Jacobs fil-kawża Eurofood IFSC (C-341/04, EU:C:2005:579), punti 2, 95, 103, 131, 141, 143 u 150; Ruiz-Jarabo Colomer fil-kawża Seagon (C-339/07, EU:C:2008:575), punti 30 *et seq*; Szpunar fil-kawża Lutz (C-557/13, EU:C:2014:2404), punti 48, 58 u 60; Bobek fil-kawża ENEFI (C-212/15, EU:C:2016:427), punt 70; u Bot fil-kawża Riel (C-47/18, EU:C:2019:292), punti 52 u 55.

¹⁸ Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jemenda r-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1346/2000 dwar proċedimenti ta' falliment, COM/2012/0744 final.

¹⁹ Innovazzjonijiet oħrajn ma jaffettwawx dak inkwistjoni f'dan il-każ: dawn jirrigwardaw l-inklużjoni ta' proċeduri ta' “preinsolvenza” u “ibridi”, li diversi Stati Membri kienu introduċew wara l-adozzjoni tar-Regolament Nru 1346/2000; ir-registru tal-proċeduri u l-interkonnessjoni tar-reġistri; u r-regolamentazzjoni tal-insolvenza transfrontaliera ta' gruppi ta' kumpanniji.

2. Il-mudell tar-Regolament Nru 1346/2000

37. Ir-Regolament Nru 1346/2000 jinkludi regoli dwar il-ġurisdizzjoni internazzjonali, il-liġi applikabqli, ir-rikonoxximent u l-eżekuzzjoni ta' deċiżjonijiet u ghall-koordinazzjoni ta' proċeduri. B'mod ġenerali, dan jistabbilixxi sistema konformi mal-mudell ta' "universaliżmu mtaffi" jew "attenwat"²⁰.

a) Pluralità ta' proċeduri (principali u sekondarji)

38. Il-mudell adottat jaċċetta li proċedura unika ta' insolvenza b'validità universali tista' ma tirriżultax prattika. Għalhekk, dan jawtorizza li, flimkien ma' proċedura principali, ikunu jeżistu oħrajn "territorjali" (indipendent, jekk ikunu preċedenti għall-ftuħ ta' dik principali; u sekondarji, jekk ikunu sussegwenti), li jkunu limitati għall-beni li jinsabu fil-pajjiż fejn ikunu nfetħu l-proċeduri²¹.

39. Il-proċedura principali tinfetaħ quddiem "[il-]qrati ta' l-Istat Membru li fit-territorju tiegħu jkun jinstab ic-ċentru ta' l-interessi principali tad-debitur"²². Hija għandha portata ġenerali għall-passiv u għall-attiv. Il-ftuħ ta' proċedura fi Stat Membru ieħor titlob li jkun hemm stabbiliment tad-debitur f'dan l-Istat. L-attiv huwa magħmul biss mill-beni tad-debitur f'dan it-territorju²³.

40. Fil-proċeduri territorjali u sekondarji, il-passiv jinkludi l-kredituri kollha tad-debitur. Kull kreditur, irrispettivament minn fejn jinsabu d-domiċilju, ir-residenza abitwali jew is-sede tiegħu fl-Unjoni²⁴, għandu d-dritt "li jippreżenta t-talbiet tiegħu [...] li jkollhom x'jaqsmu ma' l-assi tad-debitur" fi kwalunkwe proċedura miftuħa fl-Istati Membri li fir-rigward tagħhom japplika r-Regolament Nru 1346/2000²⁵.

41. Il-fatt li jkun hemm diversi proċeduri ta' insolvenza pendent i fl-istess hin b'raba mal-istess debitur iwassal għall-ħtieġa li dawn jiġu kkoordinati. Ir-Regolament Nru 1346/2000 jipprevedi, għal dan il-għan, regoli sostantivi, bħal dik dwar id-distribuzzjoni tal-prodott tal-attiv illikwidat²⁶ u regoli dwar il-kooperazzjoni tal-istralcjarji, b'mod partikolari permezz tal-iskambju suffiċjenti ta' informazzjoni²⁷.

42. Bi-istess għan (li tiġi żgurata l-koordinazzjoni tal-proċeduri pendent), il-leġiżlatur jirrikonoxxi natura predominant lil dik li tinfetaħ fl-Istat taċ-ċentru tal-interessi principali tad-debitur. Dan ir-rikonoxximent jinbidel fil-possibbiltà li l-istralcjarju nnominat

²⁰ Jieħu elementi mill-mudell *territoriali*, li jaqsam it-trattament tal-insolvenza f'hafna proċeduri daqs l-Istati fejn id-debitur għandu beni filwaqt li jisseppea wkoll l-attiv u l-passiv ta' kull wieħed minnhom; u mill-mudell *universali*, li, fil-forma l-iktar estrema tiegħu, jipprevedi proċedura unika għall-beni kollha, kif ukoll ordinament uniku applikabqli għall-benassi kollha tal-insolvent, irrispettivament minn fejn dawn ikunu jinsabu.

²¹ Ara l-premessa 11 tar-Regolament Nru 1346/2000. Ir-raġunijiet li jheġġu l-ftuħ ta' proċedura sekondarja jvarjaw skont min tkun il-persuna li titlob dan; f'din il-kawża, din hija l-istralcjarju tal-proċedura principali (NK).

²² Artikolu 3(1) tar-Regolament Nru 1346/2000.

²³ Artikolu 3(2) tar-Regolament Nru 1346/2000.

²⁴ Id-diskussjoni dwar jekk humiex inkluži wkoll il-kredituri b'domiċilju fi Stati terzi ma twassal għal xejn f'din il-kawża.

²⁵ Premessa 21 u Artikoli 32(1) u 39.

²⁶ Premessa 21 u Artikolu 20(2).

²⁷ Premessa 20 u Artikolu 31.

għall-proċedura princiċiali jintervjeni wkoll fil-proċeduri sekondarji għal certi finijiet (pereżempju sabiex jipproponi pjan ta' ristrutturazzjoni jew jitlob id-differiment tal-likwidazzjoni tal-assi fil-proċedura sekondarja)²⁸.

b) Il-ligi applikabbli

43. Ir-Regolament Nru 1346/2000 ma jistabbilixx dritt Ewropew tal-insolvenza, iżda regoli ta' kunflitt uniformi li jidentifikaw il-ligi nazzjonali li għandha tirregola kull proċedura, kif ukoll l-effetti tagħhom.

44. Flimkien mar-regoli ta' kunflitt, dan jinkludi regoli sostantivi jew proċedurali, ta' applikazzjoni diretta, li jissostitwixxu lil dawk tal-ordinamenti tal-Istati Membri²⁹.

45. Hlief fil-każ ta' dispożizzjoni kuntrarja fir-Regolament Nru 1346/2000 innifsu, il-ligi tal-Istat ta' ftuħ (*lex concursus*) għandha tiġi applikata għal kull proċedura, kemm jekk princiċiali, territorjali jew sekondarja³⁰.

46. L-għażla tal-*lex concursus*, komuni fl-istrumenti li jirregolaw l-insolvenza transfrontaliera, hija ġgustifikata minn tliet argumenti³¹:

- L-unità tas-soluzzjonijiet, indispensabbli sabiex tintemm b'success proċedura kollettiva bħal dik ta' insolvenza u sabiex tingħata ċertezza lill-persuni involuti dwar l-obbligi u d-drittijiet tagħhom.
- L-iffacilitar tal-amministrazzjoni tal-proċess, billi l-*forum* u l-*ius* jikkoinċidu. B'dan il-mod jiġu evitati wkoll l-ispejjeż marbuta mal-prova u l-applikazzjoni tad-dritt barrani.
- L-iżgurar li l-kredituri kollha tal-istess debitur jiġu suġġetti, fir-rigward tal-pożizzjoni tagħhom fil-falliment, għall-istess ordinament fil-kuntest ta' kull proċess.

47. Għalhekk, hija l-*lex concursus* li għandha tirregola l-ftuħ, l-iżvilupp u t-tmiem tal-proċedura ta' insolvenza, fl-aspetti sostantivi u proċedurali tagħha.

48. Konformement ma' dan il-kriterju, permezz ta' lista mhux eżawrjenti³², l-Artikolu 4 tar-Regolament Nru 1346/2000 jassenja d-determinazzjoni, b'mod partikolari, ta' certi elementi lil-ligi tal-Istat ta' ftuħ. Fosthom hemm, bla īxsara għall-eċċeżżjonijiet li jipprevedi r-regolament iċċitat³³, “ir-regoli li jirregolaw il-preżentazzjoni, il-verifika u l-ammissjoni tat-talbiet”³⁴.

²⁸ Premessa 20 u Artikoli 31, 33, 34 jew 37.

²⁹ Uhud minn dawn ir-regoli jagħmlu riferiment għall-preżentazzjoni ta' krediti mill-kredituri barranin u, b'dan il-mod, huma rilevanti għal din il-kawża. Madankollu, l-ebda waħda ma tittratta l-kwistjoni tat-termini.

³⁰ Artikolu 4, għall-proċedura princiċiali, u Artikolu 28, għal dawk sekondarji. Ir-regoli ta' kunflitt li jidderogaw mill-*lex concursus* jinsabu fl-Artikoli 5 sa 15, li jaffettwaw ukoll, minkejja l-pożizzjoni sistematika tagħhom, il-*lex concursus* tal-proċedura sekondarja.

³¹ Virgós Soriano, M., u Garcimartín Alférez, F. J., *Comentario al Reglamento Europeo de Insolvencia*, Thomson-Civitas, 2003, punt 118.

³² Sentenza ENEFI, punt 21.

³³ L-Artikolu 32(1) u (2), li jistabbilixxi regoli ta' applikazzjoni diretta dwar il-preżentazzjoni tal-krediti, huwa wieħed minnhom.

³⁴ Artikolu 4(2)(h). L-istess kamp ta' applikazzjoni jikkorrispondi għall-Artikolu 28, dwar, kif indikajt, il-ligi applikabbi għall-proċeduri sekondarji ta' insolvenza.

c) Il-liġi li tirregola l-preżentazzjoni tal-krediti

49. Minn dak li ntqal qabel jirriżultaw tliet konsegwenzi għall-kredituri (ċertament, għal dawk residenti fl-Unjoni) fil-każijiet ta' insolvenza transfrontaliera:

- Id-dritt tagħhom sabiex jipprezentaw il-kreditu fi kwalunkwe proċedura, prinċipali jew sekondarja (jew territorjali, jekk ikun il-każ), li tinbeda kontra l-istess debitur fi Stat Membru marbut mir-Regolament Nru 1346/2000.
- Il-kreditur ikollu jeżerċita dan id-dritt konformement mal-liġi applikabbi għall-proċedura li fiha jagħżel li jippreżenta l-kreditu.
- Ir-rikonoxximent ta' kreditu fi proċedura ma jimplikax awtomatikament li jkun irrikonoxxut fi proċedura oħra. L-eżami u r-rikonoxximent tal-krediti jiddependu mil-liġi applikabbi għal kull proċedura³⁵.

50. Konxju mid-diffikultajiet marbuta mal-preżentazzjoni ta' krediti fi proċeduri miftuha barra mill-pajjiż, il-leġiżlatur inkluda certi dispozizzjonijiet specifiċi fir-Regolament Nru 1346/2000:

- Skont l-Artikolu 32(2), ma huwiex meħtieg li jkunu l-kredituri nfushom dawk li jipprezentaw il-krediti: dan jista' jagħmlu, minnflokhom, l-istralcjarju maħtur għal proċedura, b'rabbta mal-krediti digħi ppreżentati fiha³⁶.
- Konformement mal-Artikolu 40, huwa meħtieg li jiġi informati l-kredituri magħrufa kollha, li d-domiċilju, ir-residenza abitwali jew is-sede tagħhom tkun tinsab fi Stat differenti minn dak tal-ftuħ, li dan ikun seħħ. Il-komunikazzjoni, permezz ta' ittra individwali, għandu jkollha kontenut minimu, li jinkludi r-riferiment għat-termini għall-preżentazzjoni tal-krediti u għall-konsegwenzi tan-nuqqas ta' osservanza tagħhom³⁷.

51. Ir-Regolament Nru 1346/2000 ma jirrendix it-termini għall-preżentazzjoni tal-krediti uniformi. Dan ma jagħmlu fir-rigward ta' ebda proċedura jew ta' ebda attur b'mod partikolari³⁸.

52. Fil-kamp ta' applikazzjoni tal-lex *concurſus* ta' kull proċedura, l-Istati Membri jistgħu, għalhekk, jirregolaw it-termini b'mod jew ieħor, sakemm jiġi osservati l-prinċipi ta' effettività u ta' ekwivalenza³⁹.

³⁵ Sentenza tat-18 ta' Settembru 2019, Riel (C-47/18, EU:C:2019:754), punt 53: “ir-regoli li jikkonċernaw il-verifikasi u l-ammissjoni tal-krediti jibqgħu [...] iddeterminati mil-liġi tal-Istat Membru li fit-territorju tiegħi nfethet il-proċedura ta' insolvenza”. Il-kundizzjonijiet u l-persuni li jistgħu jopponu dan ma ġħandhomx għalfejn ikunu l-istess f'kull ordinament.

³⁶ Rapport Virgós-Schmit, punt 236. Ir-rapport jagħmel riferiment ukoll għall-għan li tissahħħah l-influenza tal-istralcjarji fil-bqija tal-proċeduri miftuha kontra l-istess debitur. Ir-realtà ta' din l-affermazzjoni tiddeppendi mill-interpretażżjoni tal-Artikolu 32(3), li dwarha hemm certi dubji: ara Maesch, S. u C., Knof, B., *loc. cit.*, punti 21 u 22. B'mod partikolari, wieħed mill-aspetti inkwistjoni huwa jekk id-dritt ta' parteċipazzjoni tal-istralcjarju, konformement ma' dan l-artikolu, huwiex ikkundizzjonat għall-fatt li jkun ikkomunika l-krediti -talbiet tal-kredituri li jirrapreżenta: Wessels, B., *International Insolvency Law (Part II – European Insolvency Law)*, Wolters Kluwer, 2017, punti 10866 u 10868.

³⁷ Dispozizzjonijiet oħrajn fuq l-istess linja, bħal dik dwar il-kontenut tal-preżentazzjoni tal-kreditu (Artikolu 41) jew il-lingwi tal-komunikazzjoni (Artikolu 42) ma humiex inkwistjoni f'dan ir-rinvju għal-deċiżjoni preliminari.

³⁸ Dan kien wieħed mill-aspetti kklassifikati bħala problematiċi fir-rapport tal-Kummissjoni dwar l-applikazzjoni tar-Regolament Nru 1346/2000, li semmejt qabel. Illum, ara, l-Artikolu 55(6) tar-Regolament 2015/848.

³⁹ Dwar l-applikazzjoni ta' dawn il-prinċipi b'rabbta mar-Regolament Nru 1346/2000, ara s-sentenza tal-15 ta' Ottubru 2015, Nike European Operations Netherlands (C-310/14, EU:C:2015:690), punt 28.

C. Terminu sabiex l-istralčjarju jiprezenta l-krediti

53. Ser nittratta l-interpretażżjoni tal-Artikolu 32(2) tar-Regolament Nru 1346/2000 billi nagħti l-motivi li għalihom, fl-opinjoni tiegħu, l-istralčjarju tal-proċedura prinċipali għandu jikkonforma ruħu mat-termini previsti mil-leġiżlazzjoni tal-Istat tal-ftuħ ta' proċedura sekondarja, jekk ikun beħsiebu jitlob, f'din tal-ahħar, il-krediti digħi pprezentati fl-ewwel proċedura.

54. Għal dan il-ghan, ser nuža l-kriterji ermenewtiċi normali, jiġifieri, il-kriterju letterali, storiku, teleoloġiku u dak sistematiku.

1. Il-kriterju letterali

55. Ladarba ġiet ammessa l-pluralità ta' proċeduri ta' insolvenza kontra l-istess debitur, l-Artikolu 32(2) tar-Regolament Nru 1346/2000 jindika li “[l-]likwidaturi fil-proċedimenti prinċipali u xi proċedimenti sekondarji għandhom jiprezentaw fil-proċedimenti l-oħra t-talbiet li jkunu diġi gew ipprezentati fil-proċedimenti li għalihom ikunu gew maħtura [...].”

56. Fit-test xejn ma jindika li l-krediti għandhom jiġu pprezentati f'xi mument jew ieħor. Għaldaqstant, għandha tiġi applikata s-sistema ġenerali, jiġifieri, dik li tirriżulta mir-regola ta' kunflitt bażika (Artikoli 4 u 28 tar-Regolament Nru 1346/2000) li tindika, kif diġi semmejt, il-lex *concursus* tal-Istat tal-ftuħ ta' kull proċedura⁴⁰.

57. B'mod partikolari, mill-Artikolu 4(2)(h) jirriżulta li l-ligi tal-Istat ta' ftuħ tiddetermina s-sistema tal-preżentazzjoni, l-eżami u r-rikonoxximent tal-krediti, inkluži t-termini sabiex titwettaq din il-preżentazzjoni. Il-klassifikazzjoni proċedurali ta' din il-kwistjoni kienet twassal ukoll għall-applikazzjoni tal-ligi tal-qorti li quddiemha tressqet il-kawża, inkluż fl-assenza ta' dispożizzjoni esplicita⁴¹.

58. Is-sentenza ENEFI tikkonferma din l-interpretażżjoni. Barra minn hekk, fiha jiġi ddikjarat li l-lex *concursus* tapplika għall-konseguenzi tan-nuqqas ta' osservanza tar-regoli dwar il-preżentazzjoni ta' krediti u, b'mod partikolari, tat-termini⁴².

2. Il-kriterju storiku u dak teleoloġiku

59. L-Artikolu 32(2) tar-Regolament Nru 1346/2000 jirriproduci d-dispożizzjoni korrelattiva tal-Konvenzjoni (mingħajr succcess). Mill-kontinwità taż-żewġ strumenti jirriżulta li l-preżentazzjoni ta' krediti mill-istralčjarju tissodisfa l-istess funzjoni u għandha l-istess għan fizi-żewġ testi. Konsegwentement, ir-rekwiziti ta' din il-preżentazzjoni għandhom ikunu l-istess ukoll.

⁴⁰ Punti 45 et seq ta' dawn il-konklużjonijiet.

⁴¹ B'rabta ma' din ir-regola fir-Regolament 2015/848, Piekenbrok, A., “Art. 7”, fi Brinkmann, M., *loc. cit.*, punt 69. L-Artikolu 55(6) tiegħu jipprevedi espressament l-applikazzjoni tal-lex *concursus* tal-Istat Membru ta' ftuħ għat-terminu għall-preżentazzjoni ta' krediti mill-kredituri.

⁴² Sentenza ENEFI, punt 18: “[...] il-konseguenzi ta' nuqqas ta' osservazzjoni tar-regoli tal-lex *fori concursus* dwar ir-registrazzjoni tal-krediti u, b'mod partikolari, tat-termini previsti f'dan ir-rigward għandhom ukoll jigu evalwati abbażi tal-imsemmija *lex fori concursus*”.

60. L-Artikolu 32 tal-Konvenzjoni ġie introdott fil-kuntest tal-mudell ta' universalizmu attenwat, fejn il-pluralită ta' proceduri ta' insolvenza kontra l-istess debitur hija possibbli. L-Artikolu 32(1) stabbilixxa, bħala eċċeżzjoni għar-regola li tissuġġetta l-preżentazzjoni ta' krediti għal-lex *concurrus*, id-dritt ta' kull kreditur sabiex jitlob il-krediti tiegħu fil-proċedura li jagħżel⁴³, jew inkluż f'diversi proċeduri⁴⁴.

61. Sabiex jiġi ffaċilitat l-eżercizzju ta' dan id-dritt⁴⁵, ġie mfassal mekkaniżmu li jinkariga lill-istralcjarju ta' kull proċedura bil-provvista ta' *servizz*⁴⁶ lill-kredituri li jirrappreżenta: l-istralcjarju jikkomunika dawn il-krediti fi proċeduri miftuha oħra⁴⁷, bir-riserva għad-detentur ta' kull kreditu tal-possibbiltà li jopponi.

62. Sabiex iwettaq il-kompli tiegħu, l-istralcjarju *ingħata s-setgħa* fil-Konvenzjoni sabiex jitlob, fi proċeduri oħra, il-krediti digħi pprezentati fil-proċedura li fiha huwa jopera. B'ċertu mod, huwa jaġixxi minflok il-kredituri, fisimhom u għan-nom tagħhom⁴⁸, u *għandu* jipproċedi għall-komunikazzjoni tal-krediti, sa fejn din tkun utli għal dawn il-kredituri.

63. Madankollu, id-deċiżjoni dwar il-preżentazzjoni ta' kreditu ma timplikax li jinbidel id-detentur tiegħu: il-kreditu jibqa' jkun ta' kull kreditur individwali. Il-Konvenzjoni tħares id-dritt tal-kredituri, billi tippermettilhom kemm li jopponu għall-preżentazzjoni mill-istralcjarju, kif ukoll li jirtiraw il-kreditu digħi pprezentat fi proċedura oħra⁴⁹.

64. Konformement ma' dan il-principju, il-komunikazzjoni mill-istralcjarju tiproduċi l-istess effetti bħal dik tal-kreditur innifsu⁵⁰. Għaldaqstant, huma identiči l-kundizzjonijiet u t-termini tagħhom, li, skont il-Konvenzjoni, huma rregolati mil-lex *concurrus*, irrispettivament minn min jippreżenta l-krediti⁵¹.

⁴³ Ma hemmx ghaflej nħid li l-preżentazzjoni tal-kreditu ma hijiex għan fiha nnifisha, iżda pass sabiex il-kredituri jkunu jistgħu jeżerċitaw id-drittijiet tagħhom (bħala kredituri tal-parti falluta) u jippartecipaw fid-distribuzzjoni tal-attiv illikwidat.

⁴⁴ Rapport Virgós-Schmit, punt 235. L-Artikolu 39 tal-Konvenzjoni (li jirriproduċi r-Regolament Nru 1346/2000) jirrepeti dan id-dritt b'rabta mal-kredituri li d-domiċiлю, ir-residenza abitwali jew is-sede tagħhom jinsabu fi Stat Membru differenti minn dak tal-ftuh.

⁴⁵ B'mod partikolari, għall-“kreditu ż-żgħar”, li l-krediti tagħhom jistgħu jiġi rregolati f'iktar minn proċedura wahda mingħajr spiża eċċessiva. Rapport Virgós-Schmit, punt 36, numru 2.

⁴⁶ L-idea ta’ “servizz” tidher f’Kemper, J., “Art. 32”, f’Kübler, B. M., Prütting, H. u Bork, R., *Kommentar zur Insolvenzordnung*, Beck, C. H., 2015, punt 4; b'rabta mal-Artikolu 45 attwali, fi Mankowski, P., Müller, M. u Schmidt, J., *Europäische Insolvenzverordnung 2015*, Beck, C. H., 2016, punt 51.

⁴⁷ Rapport Virgós-Schmit, punt 236.

⁴⁸ Rapport Virgós-Schmit, punt 238. Idealment, ikunu *biss* il-kreditur jew l-istralcjarju li jippreżentaw il-kreditu fil-proċedura parallela. Madankollu, wahda mid-diffikultajiet marbuta mar-regola hija li din tippermetti li kreditu wieħed jiġi pprezentata darbejn fl-istess proċedura: mill-istralcjarju u mill-kreditur. Ara l-punt 95 ta' dawn il-konklużjoni.

⁴⁹ Artikolu 32(2), *in fine*, tar-Regolament Nru 1346/2020. Rapport Virgós-Schmit, punt 237. L-indipendenza tad-dritt tal-kreditur u tad-deċiżjoni tiegħu sabiex jeżerċitah hija l-punt tat-tluq tal-Artikolu 32(1).

⁵⁰ Rapport Virgós-Schmit, punt 238.

⁵¹ Artikolu 4(2)(h) tal-Konvenzjoni u Rapport Virgós-Schmit, punti 238 u 267.

3. Il-kriterju sistematiku

a) Id-dmir tal-istralcjarju, estensjoni tad-dritt tal-kreditur

1) Il-požizzjoni tal-istralcjarju fl-Artikolu 32 tar-Regolament Nru 1346/2000

65. Id-dmir li, skont l-Artikolu 32 tar-Regolament Nru 1346/2000, jaqa' fuq l-istralcjarju, isegwi r-regola li tagħti s-setgħa lill-kredituri sabiex jippreżentaw il-krediti tagħhom fi kwalunkwe proċedura ta' insolvenza.

66. Il-požizzjoni tad-dispožizzjoni tikkonferma dak li indikajt fir-rigward tal-origini u l-ġhan tagħha: il-požizzjoni tal-istralcjarju maħtur fi proċedura, li jippreżenta l-krediti fi kwalunkwe proċedura oħra, hija ta' kontinwità u ta' dipendenza fir-rigward ta' dik li għandhom il-kredituri nnifishom⁵².

67. Ghalkemm ir-rabta bejn l-istralcjarju u l-kredituri tiġġustifika li jkunu suġġetti għall-istess sistema meta jippreżentaw il-krediti fi proċedura oħra, il-priorità mogħtija lill-kreditur tikkonferma li hija s-sitwazzjoni tiegħu dik li tiddefinixxi din is-sistema. Għalhekk:

- Il-lex *concursus*, applikabbli għall-preżentazzjoni tal-krediti skont l-Artikoli 4 u 28 tar-Regolament Nru 1346/2000, taffettwa b'mod ugħalli lill-kredituri u lill-istralcjarji.
- Ikun possibbli li jiġi eżentat l-istralcjarju ta' proċedura mit-termini għal preżentazzjoni previsti mil-lex *concursus* li tirregola proċeduri oħrajn jekk anki l-kredituri jkunu jgawdu mill-eżenzjoni. Madankollu, il-Kapitolu IV tar-Regolament Nru 1346/2000, li jistabbilixxi regoli sostantivi derogatorji mill-lex *concursus* favur il-krediti b'residenza abitwali, domiċilju jew sede fi Stat Membru li huwa differenti minn dak tal-ftuħ, ma jipprevedix din il-possibbiltà⁵³.

2) L-utilità tal-preżentazzjoni ta' krediti mill-istralcjarju

68. L-istralcjarju ma għandux biss *is-setgħa* sabiex jippreżenta fi proċeduri oħrajn il-krediti ppreżentati f'dik tiegħu, iżda huwa *obbligat* li jagħmel dan, sa fejn dan ikun utli għall-kredituri⁵⁴.

69. Is-setgħa li jippreżenta l-krediti tagħti lill-istralcjarju *locus standi* attiv fil-proċeduri kollha, irrispettivament minn jekk l-ordinament tal-Istat ta' ftuħ jipprevedihx jew le. B'dan il-mod, huwa jkun jista' jwettaq l-obbligu legali tiegħu⁵⁵ u jiġi żgurat l-ġhan tal-Artikolu 32(2) tar-Regolament Nru 1346/2000.

⁵² Din il-požizzjoni subordinata tal-istralcjarju hija specifika: hija direttament marbuta man-natura transnazzjonali tal-insolvenza. Barra minn hekk, fir-Regolament Nru 1346/2000, l-istralcjarju ma jirrappreżentax biss l-interessi tad-debitur jew tal-kredituri; il-kompli tiegħu huwa li jipprovdli l-ahjar soluzzjoni għaż-żeġ partijiet, taht is-superviżjoni ta' awtorità (li tista' tkun għudizzjarja).

⁵³ Ara, ghall-kuntarju, l-Artikolu 55 tar-Regolament 2015/848.

⁵⁴ Huwa komuni li fil-gurisprudenza jsir riferiment għal setgħa jew possibbiltà mogħtija lill-istralcjarju: ara, perezempju, Geroldinger, A., *Verfahrenskoordination im Europäischen Insolvenzrecht*, Manzsche Veerlags- und Universitätsbuchhandlung, 2010, p. 317; b'rabta mar-Regolament 2015/848, Maesch, S. C. u Knof, B., *loc cit.*, punt 12. Ir-Rapport Virgós-Schmit, punt 236, juža t-terminu *dritt*. Fir-realtà, ir-Regolament Nru 1346/2000 jistabbilixxi dmir tal-istralcjarju sabiex jikkomunika, fi proċeduri ta' insolvenza oħrajn, il-krediti digħi ppresentati fil-proċedura tiegħu. Madankollu, huwa possibbli li l-ordinamenti nazzjonali jitolbu awtorizzazzjoni specifika lill-istralcjarju. Ir-Regolament Nru 1346/2000 jagħti din b'mod impliċitu fl-Artikolu 32(2), filwaqt li jissostitwixxi l-lex *concursus* f'dan ir-rigward.

⁵⁵ Min-natura obbligatorja xi awturi kkonkludew li, fil-każ ta' nuqqas ta' osservanza, l-istralcjarju jitqies responsabbli: Raimon, M., *Le règlement communautaire 1346/2000 du 29 mai 2000 relatif aux procédures d'insolvabilité*, LGDJ, 2007, punt 716.

70. Madankollu, id-dmir tal-istralcjarju ma huwiex absolut: dan jitlob eżami tal-utilità⁵⁶ jew tal-vantaġġi potenzjali li jirriżultaw mill-prezentazzjoni, fi proċedura sekondarja, tal-krediti digà mitluba fil-proċedura li għaliha jkun inħatar.

71. Dan l-eżami ma jirrigwardax kull kreditu individwali u l-aspettattivi ta' ħlas tiegħu⁵⁷. Huwa pjuttost eżami globali dwar il-krediti kollha⁵⁸ ipprezentati fil-proċedura li fiha dan inħatar.

72. Evalwazzjoni speċifika, skont il-liġi applikabbi għall-kreditu u, f'dak li jirrigwarda l-klassifikazzjoni tiegħu, skont il-liġi tal-Istat fejn jiġi pprezentat, tikkorrispondi għall-kreditur partikolari, għal raġunijiet evidentement prattiċi⁵⁹.

73. Għalhekk, l-aħħar kelma dwar il-prezentazzjoni ta' kreditu tkun tad-detentur tiegħu (jiġifieri, il-kreditur) li għalihi, fl-Artikolu 32(2) *in fine* tar-Regolament Nru 1346/2000, tinżamm il-possibbiltà li jopponi għall-komunikazzjoni mill-istralcjarju, u li jirtira l-kreditu, jekk jikkonkludi li din il-komunikazzjoni ma hijiex adatta għalihi⁶⁰.

74. Fir-realtà, l-istralcjarju ma jiddefendix interess differenti, jew superjuri, għal dak tal-kredituri, li jiġiustifika li tiġi applikata fir-rigward tiegħu sistema speċjali meta jiġi kkomunikati l-krediti fi proċeduri oħraejn. Il-punt ta' għeluq tas-sistema, li jħalli f'idejn kull kreditur individwali d-deċiżjoni dwar jekk jiġix ipprezentat jew le l-kreditu tiegħu, jikkonferma l-konvergenza tal-interessi tal-istralcjarju u tal-kredituri.

75. Ir-raġunijiet għalfejn l-evalwazzjoni tal-istralcjarju ma hijiex l-istess bħal dik ta' kreditur ma humiex dommatici, iżda prattiċi⁶¹. Il-kreditur li ppreżenta l-kreditu tiegħu fi proċedura juri, bħala prinċipju, interess sabiex ikopri bl-assi tad-debitur, ikun fejn ikun⁶². Fuq il-baži ta' din il-premessa, huwa leġittimu li l-kompli tal-istralcjarju jiġi limitat għal ponderazzjoni ta' vantaġġi u inkonvenjenzi għall-krediti kollha pprezentati fil-proċedura li fiha huwa jopera.

b) *Id-dmir tal-istralcjarju fi kwalunkwe proċedura?*

76. L-Artikolu 32(2) tar-Regolament Nru 1346/2000 jappartjeni għall-Kapitolo III tiegħu, dwar il-proċeduri *sekondarji* ta' insolvenza. Madankollu, id-dmir previst f'din id-dispozizzjoni jirrigwarda, letteralment, lill-istralcjarji kollha, kemm dawk tal-proċedura prinċipali, kif ukoll ta' dik sekondarja. It-tnejn li huma għandhom "jipprezentaw fi proċeduri oħraejn il-krediti digħi pprezentati fil-proċedura li għaliha jkunu nħatru"⁶³.

⁵⁶ Fil-punt 239 tar-Rapport Virgós-Schmit, jingħata bhala eżempju ta' utilità l-ipoteżi fejn l-istralcjarju jikkonstata li l-assi li għandhom jitqassmu fi proċeduri oħraejn huma ta' ammont tant sinjifikattiv li anki l-kredituri ordinarji tal-proċedura tiegħu stess jistgħu jiksbu "dividend", f'kompetizzjoni mal-kredituri ordinarji li jkunu pprezentaw il-krediti tagħhom f'dawn il-proċeduri l-oħraejn.

⁵⁷ Il-komunikazzjoni għandha ssir b'tali mod li kull kreditu u d-detentur tiegħu jistgħu jiġi individwalizzati mill-istralcjarju tal-proċedura li fiha jiġi pprezentat il-kreditu.

⁵⁸ Dawn jistgħu jinklu l-krediti kollha jew dawk li jikkorrispondu għal certa klassi ta' kredituri: Rapport Virgós-Schmit, punt 239.

⁵⁹ Rapport Virgós-Schmit, punt 239. Dwar il-liġi applikabbi għall-klassifikazzjoni tal-krediti, ara l-Artikolu 4(2)(i) tar-Regolament Nru 1346/2000.

⁶⁰ Għall-kuntrarju, jekk l-istralcjarju ma jikkomunikax kreditu, il-kreditur ikollu l-għażla li jagħmel dan.

⁶¹ L-ghan tal-evalwazzjoni ta' kull operatur ma jvarjax; tinbidel il-profondità tiegħu.

⁶² Dan huwa l-każ, b'mod partikolari, meta l-prezentazzjoni titwettaq fil-proċedura miftuha fl-Istat taċ-ċentru tal-interessi tad-debitur, fejn l-attiv ikun universali. Il-ftuh sussegwenti ta' proċedura fi Stat iehor (proċedura, għalhekk, sekondarja) iwassal għat-taqqis tal-beni tad-debitur fit-territorju minn dak il-passiv. Huwa raġonevoli li wieħed jippreżupponi li kull kreditur li jkun ippreżenta l-kreditu tiegħu fil-proċedura prinċipali għandu interess, bħala prinċipju (ghalhekk, hlief jekk dan juri l-kuntrarju), li dan il-kreditu jiġi kkunsidrat wkoll fil-proċedura/i sekondarja/i.

⁶³ Fil-prattika, is-sitwazzjoni l-iktar probabbli hija li l-istralcjarju tal-proċedura prinċipali jipprezentahom fil-proċeduri sekondarji: Virgós Soriano, M. u Garcimartín Alférez, F. J., *loc. cit.*, punt 425.

77. Ma għandux jinftiehem li, minħabba l-pożizzjoni sistematika tal-artikolu, l-istralcjarju tal-proċedura *principali* jgawdi minn pożizzjoni speċjali, meta kkomparat mal-istralcjarji tal-proċeduri pendenti l-oħrajn, meta jintalbu l-krediti pprezentati fil-proċedura principali.

78. In-natura subordinata tal-proċeduri sekondarji, fir-rigward ta' dik miftuha fiċ-ċentru tal-interessi prinċipali tad-debitur, tirriżulta ġertament f'pożizzjoni speċjali tal-istralcjarju ta' din il-proċedura b'rabta mal-oħrajn⁶⁴. Madankollu, ir-Regolament Nru 1346/2000 ma jagħtihx privileġġ fir-rigward tal-preżentazzjoni tal-krediti, li jista' jiġi rifless fil-fatt li ma jiġix suġġett għat-termini stabbiliti fil-lex *concurrus* ta' kull proċedura.

c) Rabta mal-Kapitolu IV tar-Regolament Nru 1346/2000

79. Taħt it-titlu “Proviżjon ta’ informazzjoni għal kredituri u preżentazzjoni tat-talbiet tagħhom”, il-Kapitolu IV tar-Regolament Nru 1346/2000 jistabbilixxi regoli derogatorji mill-lex *concurrus* li, bħall-Artikolu 32(2), huma intiżi li jiffaċilitaw il-preżentazzjoni tal-krediti.

80. Dawn ir-regoli, ta’ applikazzjoni diretta, jiffavorixxu lill-kredituri li għandhom residenza abitwali, domiċilju jew sede fit-territorju ta’ Stat Membru differenti minn dak fejn tinfetaħ il-proċedura ta’ insolvenza. Inqis li dawn jistgħu jiġu applikati ukoll, *mutatis mutandis*, għall-istralcjarju ta’ proċedura barranija.

81. L-għarfien professionali li b'mod legittimu jiġi preżunt minn stralcjarju mhux neċessarjament jinkludi l-insolvenza *transfrontaliera*, lanqas ma jirriżulta f'kundizzjonijiet iktar severi għal atti li jistgħu jwettqu l-kredituri nnifishom, meta l-istralcjarju, billi jassumihom, li jagħmel huwa li jipprovdilhom servizz, billi jpoġġi lilu nnifsu flokhom⁶⁵.

82. Fir-Regolament Nru 1346/2000 l-ebda waħda mir-regoli msemmija ma tagħmel riferiment speċifikament għas-sistema tat-termini⁶⁶. It-tiffsira ta’ dan is-silenzju hija doppja: a) jagħmilha diffiċċi sabiex jiġi sostnut li l-istralcjarju ma huwiex suġġett għas-soluzzjoni generali, jiġifieri, għal-lex *concurrus* ta’ kull proċedura; u b) jobbliga, jekk ma jkunx il-każ, li jiġi deċiż, permezz ta’ interpretazzjoni, liema soluzzjoni għandha tapplika, minflok dik ġenerali⁶⁷.

83. In-nuqqas ta’ issuġġettar tal-istralcjarju għat-termini tal-lex *concurrus* ta’ kull proċedura jkun ifisser, definittivament, trattament differenti, imprevist u mhux irregolat, għalih (u b'estensjoni, għall-kredituri li jkun qiegħed jipprezenta l-krediti tagħhom)⁶⁸, meta mqabbel mal-kredituri lokali, suġġetti għal dawn it-termini u għall-konsegwenzi ta’ preżentazzjoni tardiva tal-krediti tagħhom⁶⁹.

⁶⁴ Punt 42 ta’ dawn il-konklużjonijiet.

⁶⁵ Punt 61 ta’ dawn il-konklużjonijiet.

⁶⁶ Ara, għall-kuntrarju, l-Artikolu 55(6) tar-Regolament 2015/848. Sitwazzjoni differenti hija dik fejn il-lex *concurrus* stess tistabbilixxi xi regola speċjali, għall-istralcjarju tal-proċedura barranija, jew għall-kredituri barranin, b'teħid inkunsiderazzjoni, ġustament, ta’ din in-natura. Fl-opinjoni tiegħi, ir-Regolament Nru 1346/2000 ma jipprekludix dan is-silenzju, it-trimmu kieni, fir-realtà, li jistabbilixxi mill-ġdid l-ugwaljanza materjali fost il-kredituri kollha.

⁶⁷ Bil-problema addizzjonal li s-soluzzjoni għandha tkun l-istess.

⁶⁸ Il-preżentazzjoni individwali minn kull kreditur għandha tiġi suġġetta wkoll għal-lex *concurrus* tal-Istat Membru fejn tiżviluppa l-proċedura li fiha jiġi pprezentati l-krediti.

⁶⁹ Fl-ahhar lok, minħabba li l-preżentazzjoni tal-krediti hija marbuta mal-partecipazzjoni fid-distribuzzjoni tal-attiv illikwidat, hija r-regola *pari passu* dik li tirriżulta affettwata.

4. Rikapitolazzjoni

84. Fil-qosor, naħseb li l-preżentazzjoni tal-krediti imwettqa mill-istralcjarju (tal-proċedura ta' insolvenza principali) fi proċedura sekondarja hija rregolata mit-termini previsti fil-liġi tal-Istat tal-ftuħ ta' din tal-aħħar.

85. Barra minn hekk, din is-soluzzjoni hija imposta minn perspettiva prammatika. Jekk l-istralcjarju ma kienx suġġett għal dawn it-termini fil-proċedura sekondarja, it-tmexxija, il-progress u l-iżvilupp tagħha jkunu jwasslu għal inkonvenjenzi serji.

D. Krediti ppreżentati (mhux “eżaminati u rrikonoxxuti”)

86. Sabiex inkun eżawrjenti, ser nanalizza fil-qosor l-interpretazzjoni li NK jipproponi ghall-Artikolu 32(2) tar-Regolament Nru 1346/2000. Fl-opinjoni tiegħu, fil-proċedura sekondarja ta' insolvenza jistgħu jiġi ppreżentati biss il-krediti digħi ppreżentati fil-proċedura principali, ladarba jkunu ġew *eżaminati u rrikonoxxuti* fiha.

87. Fil-fehma tiegħi, l-argument ta' NK ma huwiex sostnuta mill-formulazzjoni ta' dan l-artikolu la mill-origini tiegħu u lanqas mill-ghan tiegħu, u lanqas ma jirriżulta minn interpretazzjoni sistematika. Barra minn hekk, il-fatt li jiġi aċċettat jikkomprometti t-tmexxija effikaċi ta' kull proċedura ta' insolvenza.

88. Dan l-argument, nirrepeti, għandu jiġi miċħud, peress li:

- Fl-ebda waħda mill-verżjonijiet lingwistiċi tat-test ma huwa stabbilit li l-krediti, barra milli *jiġu ppreżentati* fi proċedura, għandhom ikunu ġew *eżaminati u rrikonoxxuti* bħala prerekwiżit għat-talba sussegwenti tagħhom fi proċeduri oħrajn.
- La l-Konvenzjoni u lanqas ir-rapport li jakkumpanjaha ma jillimitaw il-preżentazzjoni ta' krediti mill-istralcjarju għal dawk eżaminati u ammessi fil-proċedura li għaliha jkun inhatar.
- Din il-limitazzjoni ma hijiex konformi mal-ghan tal-Artikolu 32(2) tar-Regolament Nru 1346/2000: tiġi spejjeż u ddewwem il-komunikazzjoni tal-krediti, mingħajr ma twassal għal beneficiċċi. Minħabba li l-ammissjoni u r-rikonoxximent tal-krediti jiddepp, f'kull proċedura, mil-lex *concursus*, il-fatt li jiġi ssuperati dawn l-istadji f'waħda minnhom ma jiżgurax l-eżitu fil-bqija tal-proċeduri⁷⁰.
- Ma huwiex possibbli li wieħed jifhem li l-aggettiv “ippreżentati” fl-imsemmi Artikolu 32(2) jinkludi l-agġettivi “eżaminati u rrikonoxxuti”. Ir-Regolament Nru 1346/2000 iddistingwa, f'dispożizzjonijiet oħrajn, dawn it-termini⁷¹, billi rrifletta l-partijiet jew l-istadji karatteristiċi differenti ta' proċedura ta' insolvenza.
- Timmilita fl-istess sens ir-relazzjoni sistematika bejn l-Artikolu 32 u l-Kapitolu IV tar-Regolament Nru 1346/2000, li jirrigwarda eskużiżiż il-formalitajiet ta' preżentazzjoni ta' dawn il-krediti. Għall-koerenza, it-tifsira tat-terminu “ippreżentati” għandha tkun l-istess fiż-żewġ każijiet.

⁷⁰ Punt 49 ta' dawn il-konklużjoni, *in fine*.

⁷¹ Ara l-Artikolu 4(2)(h), jew l-Artikolu 31.

- Id-dritt ta' kwalunkwe kreditur sabiex jitlob kreditu f'diversi proceduri ma jiddependix mill-eżami tiegħu u mir-rikonoxximent minn qabel tiegħu f'ebda waħda. Minħabba li l-istralcjarju jaġixxi fisem u għan-nom tal-kreditur, huwa koerenti li d-dmir tiegħu lanqas ma jkun suġġett għall-issuperar ta' dawn l-istadji.

E. Kunsiderazzjonijiet addizzjonal (qosor tat-termini previsti fid-dritt applikabbi)

89. Spjegajt li ma jezistux, fl-opinjoni tiegħi, argumenti għall-interpretazzjoni tal-Artikolu 32(2) tar-Regolament Nru 1346/2000 fis-sens li d-dmir tal-istralcjarju huwa limitat għall-krediti digħi eżaminati u rrikonoxxuti fil-proċedura li għaliha jkun inhatar.

90. Lanqas ma ninnota li hemm argumenti konvinċenti sabiex wieħed jifhem li, għal dan il-motiv jew ieħor, l-istralcjarju jgawdi minn sistema ta' termini għall-preżentazzjoni derogatorja minn dik li tapplika għall-krediti lokali jew għal dawk li, filwaqt li jkunu talbu il-krediti tagħhom fi proċedura, jagħżlu li jippreżentawhom f'oħrajn individwalment.

91. NK isostni⁷² li t-termini previsti fiż-ZFPIP huma qosra ħafna u, b'dan il-mod, inkompatibbi mat-tfassil Awstrijak tal-proċeduri ta' insolvenza. Għalhekk, jirriżulta impossibbi li l-obbligu tal-Artikolu 32(2) tar-Regolament Nru 1346/2000 jitwettaq fil-prattika.

92. Minħabba li nqis li NK wettaq żball inizjali digħi indikat (fir-rigward tal-karakteristiċi tal-krediti li għandu jippreżenta fi proċeduri oħrajn), l-argument tiegħu, marbut ma' dan l-iżball, ma jistax jiġi aċċettat.

93. Ghall-kuntrarju, huwa korrett li jiġi sostnut li t-termini imposti għall-preżentazzjoni ta' krediti fi kwalunkwe Stat Membru ma għandhomx iċaħħdu regola tad-dritt tal-Unjoni mill-utilità tagħha. F'dan is-sens, il-problema mqajma minn NK tista' tkun reali.

94. Il-qosor tat-termini previsti għall-preżentazzjoni tal-krediti fl-Istati differenti⁷³, kif ukoll id-differenzi bejniethom, anki fir-rigward tal-effetti tal-preżentazzjoni tardiva⁷⁴, jista' jimmina l-prattika tal-Artikolu 32 tar-Regolament Nru 1346/2000.

95. Fir-rigward tal-Artikolu 32(2), l-applikazzjoni tiegħu tista' tikkontribwixxi għall-preżentazzjoni rrepetuta tal-istess kreditu: kreditur li ma jafdex li l-istralcjarju jikkunsidra utli l-preżentazzjoni tal-krediti fi proċedura barranija jista' jħossu obbligat li jikkomunikahom huwa stess, sabiex ikun cert li jkun għadu fit-terminu stabbilit⁷⁵.

96. Madankollu, il-legiżlatur Ewropew jikkunsidra d-differenzi fl-ordinamenti tal-Istati Membri, meta jipprevedi l-applikazzjoni tal-lex concursus għall-preżentazzjoni tal-krediti.

⁷² Punt 19 tal-osservazzjonijiet bil-miktub.

⁷³ Il-maġgoranza tal-Istati stabblīxewhom b'mod *astratt*: dawn ivarjaw bejn tletin jum u tliet xhur. Fi Stati oħrajn, il-qorti tiddetermina, b'mod partikolari, it-tul taż-żmien, għalkemm normalment tkun suġġetta għall-osservanza ta' terminu minimu. Il-varjazzjonijiet huma ikbar fir-rigward tal-preżentazzjoni barra mit-terminu. Ara McCormack, G., Keay, A. u Brown, S., *European Insolvency Law. Reform and Harmonization*, Edward Elgar 2017, p. 193 sa 196 (tabella 5.2).

⁷⁴ *Ibidem*.

⁷⁵ Reinhart, S., "Art. 32", fi Stürner, R., Eidenmüller, H. u Schoppmeyer, H., *Münchener Kommentar zur Insolvenzordnung*, Beck, C. H., 2016, punt 17.

97. Ir-riforma li wasslet għar-Regolament 2015/848 tenniet id-diffikultajiet tal-kredituri, b'mod partikolari tal-kredituri ż-żgħar u tal-impriżi żgħar u medji, għall-preżentazzjoni tal-krediti tagħhom fi proceduri miftuha barra mill-pajjiż.

98. Ir-Regolament 2015/848 indirizza dawn id-diffikultajiet billi stabbilixxa regola uniformi li, minn naħha, tikkonferma b'mod espliċitu l-applikazzjoni tal-lex *concursus* għat-termini; u, min-naħha l-oħra, temendaha billi timponi terminu minimu (u *d-dies a quo* tiegħu) sabiex kreditur barrani jippreżenta l-kreditu tiegħu⁷⁶.

99. It-tul taż-żmien ta' dan il-perijodu (30 jum)⁷⁷ juri li l-leġiżlatur Ewropew ikkunsidra s-soluzzjoni digħi adottata fil-maġgoranza tal-Istati Membri bħala tiegħu nnifsu.

100. Minħabba li ma jidħirx probabbli li l-Istati Membri jsolvu, huma stess, il-problemi ta' adattament tat-termini differenti għall-preżentazzjoni, l-implimentazzjoni tal-Artikolu 32 tar-Regolament Nru 1346/2000 (kif ukoll tal-Artikolu 45 tar-Regolament 2015/848) titlob il-kooperazzjoni bejn l-istralċjarji sabiex tigi evitata l-preżentazzjoni multipla ta' kreditu fl-istess procedura ta' insolvenza⁷⁸.

V. Konklužjoni

101. Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet preċedenti niproponi li l-Qorti tal-Ğustizzja tirrispondi lill-Više sodišče v Ljubljani (il-Qorti tal-Appell ta' Ljubljana, is-Slovenja) kif ġej:

“L-Artikolu 32(2) tar-Regolament (KE) Nru 1346/2000 tad-29 ta' Mejju 2020 dwar procedimenti ta' falliment, għandu jiġi interpretat fis-sens li, meta l-istralċjarju ta' proċedura prinċipali ta' insolvenza jippreżenta l-krediti fi proċedura sekondarja, it-termini għall-preżentazzjoni ta' dawn il-krediti, kif ukoll il-konseguenzi tat-tardivit tagħha, huma rregolati mil-liġi tal-Istat fejn tkun infethet il-proċedura sekondarja”.

⁷⁶ Artikolu 55(6). Ir-Regolament 2015/848 isahħah ukoll il-mekkaniżmi sabiex il-kreditur barrani jsir jaf bil-ftuh tal-proċedura miftuha f'pajjiż iehor, b'regoli dwar il-pubbliċità tar-reġistrazzjoni tal-proċeduri, l-interkonnessjoni tar-reġistri u l-aċċess għalihom. Barra minn hekk, jintroduċi titjib fil-kapitolu dwar il-preżentazzjoni tal-krediti.

⁷⁷ Kontra l-45 jum li stipulat il-Kummissjoni fil-proposta tagħha (iktar 'il fuq, nota ta' qiegħ il-paġna 18 ta' dawn il-konklużjonijiet) u li qabel magħha l-Parlament Ewropew (Pożizzjoni tal-Parlament Ewropew adottata fl-ewwel qari fil-5 ta' Frar 2014 bil-hsieb li tadotta r-Regolament (UE) Nru .../2014 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jemenda r-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1346/2000 dwar procedimenti ta' falliment, P7_TC1-COD(2012)0360 (GU 2017, C 93, p. 366), Artikolu 41(4)).

⁷⁸ Wessels, B., *loc. cit.*, ap. 10867. B'mod iktar espliċitu mir-Regolament Nru 1346/2000, l-Artikolu 41 tar-Regolament 2015/848 jistabbilixxi d-dmir tal-istralċjarji sabiex jikkoperaw bi kwalunkwe mod, inkluż il-konklużjoni ta' protokoli.